

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فهرست

۳.....	مقدمه
	فصل اول
۴.....	قائم آل محمد <small>علیهم السلام</small>
	فصل دوم
۷.....	مهدویت در اسلام
	فصل سوم
۱۱.....	زمینه سازان ظهور
	فصل چهارم
۱۸.....	اهداف حکومت
	فصل پنجم
۲۲.....	عصر ظهور؛ پیامدها و کارکردها
	فصل ششم
۲۸.....	مهدویت و آسیب‌های فرارو
	فصل هفتم
۳۳.....	پرسش و پاسخ‌های مهدوی
	رهنمود
	وظایف منتظران
۴۱.....	از منظر حضرت امام خمینی (رحمته الله علیه) و رهبر معظم انقلاب (مد ظله العالی)
۴۶.....	مسابقه فرهنگی چشم به راه

مقدمه

تاریخ بشریت گواه بر آن است که انسان همواره در آرزوی داشتن جامعه‌ای آرام و عاری از هرگونه ظلم و ستم و به دست آوردن رفاه و آسایش کامل بوده است. متفکران همواره تلاش کرده‌اند با ارائه‌ی راهکارها و ایدئولوژی‌های متعدد، تصویری از جامعه و مدینه‌ای فاصله‌ترسیم کنند تا بشر بتواند به آرزوهای دیرین خود دست یابد و شهروندان در آن، فضیلت محور و ارزش مدار زندگی کنند. مکتب تشیع، با نگاهی ژرف و واقع بینانه به حقیقت انسان و نوع نیازها و استعدادهایش، برای به سامان رسیدن امور و پدید آمدن جامعه‌ی آرمانی موعود، راهی ممتاز ارائه داده است.

اندیشه‌ی مهدویت پاسخی کامل به این نیاز دیرین آدمی در اصلاح وضعیت نابسامان زندگی بشری است.

این نوشتار برآن است تا پنجره‌ای را به سوی آن جامعه‌ی آرمانی باز کند.

فصل اول

قائم آل محمد

تولد

آخرین پیشوای شیعیان و دوازدهمین جانشین رسول خدا، محمد مصطفی صلی الله علیه و آله در سپیده‌دم جمعه در نیمه‌ی شعبان سال ۲۵۵ ق در شهر سامراء چشم به جهان گشود.

پدر ایشان حضرت امام حسن عسکری علیه السلام یازدهمین امام شیعه، و مادر ایشان ملیکا، دختر یوشا و نوه‌ی امپراتور روم شرقی، می‌باشند. ایشان، از طرف مادر، به شمعون منسوب‌اند که یکی از دوازده حواری و صحابی خاص حضرت عیسی علیه السلام است.

نام و القاب

ایشان هم‌نام رسول‌الله صلی الله علیه و آله می‌باشند و مورّخین و محدثین بر این باورند که پیامبر صلی الله علیه و آله خود، این نام را بر ایشان نهاده است.

نکته‌ی جالب این‌که، این هم‌نامی بی‌دلیل نیست، بلکه گویای حقیقتی است: همچنان که پیامبر صلی الله علیه و آله با طلوع خود جهانیان را از گمراهی و جهل نجات داد، دوازدهمین فرزندش نیز با ظهور خود بشریت را از تاریکی و ضلال خواهد رهانید.

از القاب ایشان می‌توان به «مهدی»، «قائم»، «منتظر»، «حجت»، «خلف صالح»، «بقیة‌الله»، «صاحب‌الامر»، «ولی عصر» و «صاحب الزّمان» اشاره کرد. هر یک از این القاب، وجه یا جوهری دارند: مثلاً آن حضرت را «مهدی» می‌گویند، از آن جهت که هدایت به حق می‌کند و «قائم» می‌خوانند، چون قیام به حق می‌کند و «حجت»‌اش نامند، از آن‌رو که حجت و گواه خداوند بر خلق است.

شمایل و اوصاف

بر اساس روایاتی که از پیامبر اعظم ﷺ و امامان معصومین رسیده است، برخی از شمایل و اوصاف حضرت مهدی ﷺ به شرح زیر می‌باشد:

«... چهره‌شان جوان و گندمگون، ابرویشان هلالی و کشیده، چشمانشان سیاه و درشت، شانه‌هایشان پهن، دندان‌هایشان برّاق و گشاده، بینی‌شان کشیده و زیبا، پیشانی‌شان بلند و تابنده، استخوان بندی‌شان استوار، دستان و انگشتانشان درشت، گونه‌هایشان کم گوشت و اندکی متمایل به زردی که از شب‌زنده‌داری عارض شده است، برگونه‌ی راستشان خال مشکین، عضلاتشان پیچیده و محکم، موی سرشان بر لاله‌ی گوششان ریخته، اندامشان متناسب و زیبا، هیبتشان خوش منظر و رباینده و در میان شانه‌هایشان اثری است چون اثر نبوت و ...»

خصوصیات و ویژگی‌ها

ایشان فرزند پیامبر ﷺ و از اولاد بانوی گرامی اسلام، حضرت فاطمه‌ی زهرا (علیها السلام) و نهمین پیشوا از نسل امام حسین (علیه السلام) و خاتم اوصیاء و منجی نهایی و قائم جهانی است؛ ایشان دو غیبت دارند که یکی کوتاه مدت و دیگری بلند مدت است و با سپری شدن آن‌ها، جهان را پُر از عدل و داد خواهند کرد، پس از آنکه از ظلم و جور پُر شده باشد.

ایشان خلیفه‌ی حق، ولی مطلق و مُصلح بزرگ‌اند و چون از پس غیبت درآیند، به کعبه تکیه می‌کنند، پرچم پیامبر ﷺ را در دست می‌گیرند، دین خدا (عزوجل) را زنده می‌سازند، احکام خدا (عزوجل) را در سراسر گیتی جاری می‌کنند و زمین را که از جور و بیداد پُر شده است، از مهربانی و داد پُر می‌گردانند.

اهل قیام، عبادت، خشوع، ساده زیستی، بردباری، عدالت و احسان می‌باشند و در علم و دانش و عدل و برکت و پاکی، سرآمد همگان می‌باشند.

A decorative, light gray floral frame with intricate vine and leaf patterns, containing the title text. A thin horizontal line passes through the center of the frame.

فصل دوم
مهدویت در اسلام

اعتقاد به مهدویت

عقیده‌ی مهدویت و باور به ظهور و قیام مهدی موعود^{علیه السلام} به عنوان نجات دهنده‌ی عالم و اصلاحگر، باور و اعتقادی است که براساس کتاب و سنت پدید آمده است و بیشتر مسلمانان به آن اذعان دارند.

این اندیشه‌ی اصیل اسلامی، بر دلایل عقلی و نقلی بسیار استوار است. اهل سنت و شیعه در طی اعصار و مرور قرن‌ها، معتقدند که در آخرالزمان، فردی از اولاد رسول^{صلی الله علیه و آله} و فرزندان علی و فاطمه^{علیها السلام} ظهور می‌کند که صفات و نشانه‌هایش در احادیث ذکر شده است.

او هنگامی که دنیا پر از ظلم و جور شده باشد، ظهور می‌کند و جهان را پر از عدل و داد می‌سازد.

همه او را همانم و هم کنیه پیغمبر^{صلی الله علیه و آله} و ملقب به مهدی^{علیه السلام} معرفی کرده‌اند و اتفاق دارند بر اینکه تا او ظهور نکند، عالم و جامعه بشری به پایان نخواهد رسید.

امام مهدی^{علیه السلام} در احادیث شیعه و سنی

برخی از محققان ۱۹۴۱ روایت را بدون تکرار از پیشوایان معصوم^{علیهم السلام}، درباره مهدویت جمع آوری کرده‌اند که ۵۶۰ حدیث آن از پیامبر اکرم^{صلی الله علیه و آله} نقل شده است. کتاب‌های بسیاری قبل و بعد از ولادت امام مهدی^{علیه السلام}، درباره ایشان نوشته شده است.

احادیث راجع به مهدویت به دو دسته تقسیم می‌شود:

احادیث عام

روایاتی که موضوعشان بیان جانشینی رسول خدا^{صلی الله علیه و آله} است، احادیث عام‌اند. حدیث ثقلین و حدیث دوازده خلیفه و نیز حدیثی که می‌فرماید: «هر کس بمیرد و امام زمان خود را شناسد، مرگش جاهلی است»، نمونه‌هایی از

احادیث عام هستند. در اینجا، به حدیث ثقلین به طور اختصار اشاره می‌کنیم: صحابه پیامبر گرامی اسلام علیهم‌السلام و بسیاری از بزرگان شیعه و سنی، مانند مسلم و ترمذی و احمد بن حنبل، حدیث ثقلین را نقل کرده‌اند. براساس این روایت، پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم در آخرین روزهای زندگانی خود، در جمع مسلمانان فرمودند: « دو چیز گران‌بها در میان شما به امانت می‌گذارم؛ اگر از این دو پیروی کنید، بعد از من هرگز گمراه نخواهید شد. اول، کتاب خدا که ریسمانی متصل از آسمان به زمین است و دوم، عترت و اهل بیت که این دو از هم جدا نمی‌شوند تا اینکه کنار حوض کوثر بر من وارد خواهند شد؛ پس بنگرید با این دو چگونه برخورد کنید.»^۱

بنابر سخن عالمان شیعی و سنی، مراد از اهل بیت علیهم‌السلام حضرت علی و فاطمه و فرزندان آنان علیهم‌السلام هستند که پیامبر اسلام صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم در موقعیت‌های مختلف، آنان را به عنوان اهل بیت خود معرفی کرده‌اند.^۲

هم اکنون قرآن کریم بدون هیچ‌گونه تحریفی در میان ماست؛ اما از اهل بیت علیهم‌السلام هم اکنون چه کسی در کنار قرآن است تا مسلمانان با پیروی از این دو چیز گران‌بها، هرگز دچار گمراهی و انحراف نشوند؟ عالمان شیعی و اهل سنت از پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم نقل کرده‌اند که فرمود: «مهدی علیه‌السلام از عترت و اهل بیت من و از فرزندان فاطمه علیها‌السلام است.»^۳

(در نتیجه، اهل بیت علیهم‌السلام مصداق این حجت و ثقل همتای قرآن هستند و پیروی از آنان بر ما لازم است.)

۱. صحیح مسلم، ج ۴، ش ۲۴۰۸؛ سنن ترمذی، ج ۵، ش ۳۷۸۸؛ عیقات الانوار، ج ۲، ص ۸۲۴.

۲. الدر المنثور، ج ۶، ص ۶۰۶؛ سنن ترمذی، ج ۵، ص ۳۵۲؛ صواعق المحرقة، باب ۹، ص ۱۲۱.

۳. عقد الدرر، ج ۳۵؛ الحاوی للفتاوی، ج ۲، ص ۹۸۵؛ مستند احمد، ج ۱، ص ۳۷۶؛ کمال الدین، ج ۱، ص ۲۸۷.

احادیث خاص

در این زمینه، بسیاری از احادیث وجود دارد که شیعه و سنی بر آن اتفاق دارند، به این صورت اگر مهدی علیه السلام با ویژگی‌های مطرح شده در روایات، از کنار خانه خدا قیام خود را آغاز کند، تمامی مسلمانان به آمدن ایشان اعتراف می‌کنند. در این نوشتار، برخی از عرصه‌های مشترک میان شیعه و سنی را درباره امام مهدی علیه السلام بیان می‌کنیم:

اول: اصل مهدویت؛ در روایات فریقین، در حد تواتر آمده است که در آخرالزمان، شخصی به نام مهدی علیه السلام، از فرزندان پیامبر صلی الله علیه و آله قیام خواهد کرد. ابن حجر عسقلانی می‌گوید: «اخبار به حد تواتر دلالت دارد بر اینکه مهدی علیه السلام از این امت است.»^۱

دوم: عدالت گستری امام مهدی علیه السلام فراگیری عدل و داد در بسیاری از روایات مربوط به حضرت بیان شده است. ابوسعید خدری از پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله چنین نقل می‌کند: «مهدی از من است. او زمین را از عدل و داد پر می‌کند، همان‌گونه که از ظلم و جور پر شده است.»^۲

۱. فتح الباری، ج ۵، ص ۳۶۲.

۲. سنن ابی داوود ج ۴، ص ۱۰۷ و ۴۲۸۵.

A decorative, symmetrical floral frame with intricate scrollwork and leaf patterns, centered on the page. The frame is light gray and has a scalloped, ornate border. It is flanked by thin horizontal lines extending to the left and right edges of the page.

فصل سوم
زمینه سازان ظهور

شناخت پروردگار

خداوند متعال فلسفه‌ی اساسی آفرینش انسان‌ها را عبادت و بندگی معرفی کرده است^۱ و این مهم، تنها زمانی حاصل می‌شود که شناخت آن ذات مقدس فراهم آید. پس از شناخت خداوند است که راه، هموار شده و موانع برطرف می‌شود.

یاران مهدی علیهم‌السلام از کسانی هستند که خداوند را آن‌گونه که در خور است، شناخته‌اند. علی علیه‌السلام شناخت والای خداوند را در این افراد، این‌گونه توصیف کرده‌اند: «مردانی مؤمن که خدا را چنان که شایسته است، شناخته‌اند و آنان، یاران مهدی علیهم‌السلام در آخر الزمان اند.»^۲

بنابراین، اولین قدم برای قرار گرفتن در صف یاران مهدی علیهم‌السلام شناخت پروردگار است.

اگر این قدم برداشته شود، نوبت گام بعدی فرا می‌رسد که معرفت به معصومان علیهم‌السلام است.

شناخت امام زمان علیه‌السلام

شناخت امام، در هر زمان، بر پیروان ضروری است؛ ولی آنچه شناخت آخرین رهبر را از اهمیتی دو چندان برخوردار می‌سازد، موقعیت ویژه‌ی آن است؛ ولادت پنهان و زندگی مخفی و امتحان‌های دشوار بر حساسیت و سختی این معرفت افزوده است.

به‌ویژه پس از شناخت خداوند، اصل شناخت امام، بسیار دشوار و طاقت‌فرساست و پرنده‌ی اندیشه‌ی عموم مردم را توان پرواز تا آن قله‌ی رفیع نیست.

کسی که می‌خواهد از یاران حضرت مهدی علیه‌السلام باشد، ناگزیر باید قدم دوم را نیز ثابت و استوار بردارد و شناخت آن حضرت را در رأس برنامه‌های خود قرار دهد؛ به گونه‌ای که حاصل این معرفت و شناخت، آن باشد که آن

۱. ذاریات، ۵۶.

۲. محمدباقر مجلسی، بحارالانوار، ج ۵۷، ص ۲۳۹.

حضرت را همواره ناظر و شاهد اعمال و رفتار خود بدانند. یاران مهدی علیه السلام امام خویش را به بهترین وجه می‌شناسند و این شناخت آگاهانه، در تمامی وجودشان رسوخ کرده است. بنابراین، یار مهدی شدن، بدون شناخت آن حضرت امکان‌پذیر نخواهد بود.

در روایات فراوانی چنین آمده است: «هر که بمیرد و امام زمان خویش را شناسد، مرگش مرگ جاهلیت باشد»^۱ و «هر کس از دنیا رود، در حالی که آشنا به امام خویش باشد، همانند کسی است که در خیمه‌ی قائم علیه السلام در خدمت آن حضرت باشد»^۲.

گرچه حضرت در پس پرده‌ی غیبت هستند، هرگز از چشم معرفت و شناخت انسان‌ها پنهان و غایب نیستند. آنچه از ما خواسته شده، دیدن آن حضرت با بصیرت و آگاهی است، نه با چشم سر؛ آن‌گونه که عده‌ای تمام همتشان ملاقات با آن حضرت است.

گاهی غافل از این هستیم که اگر معرفت به آن حضرت نباشد، دیدن ایشان فایده‌ی کاملی نخواهد داشت.

کم نبودند کسانی که همواره جمال پیامبر صلی الله علیه و آله و ائمه علیهم السلام را زیارت می‌کردند؛ ولی بهره‌ی معرفتی چندانی از آن معصومان علیهم السلام نبردند.

امام صادق علیه السلام می‌فرماید: «مثلاً کسی که امامش را شناخته باشد و قبل از قیام او مرگش فرا برسد مانند کسی است که در سپاه حضرت خدمتگزاری خواهد کرد؛ نه، بلکه به سان کسی است که زیر پرچم آن حضرت است»^۳.

۱. شیخ صدوق، کمال‌الدین و تمام النعمه، ج ۲، دارالکتب الاسلامیه، ص ۴۰۹.

۲. نعمانی، غیبت، دارالکتب الاسلامیه، ص ۳۳۱.

۳. کلینی، کافی، ج ۱، دارالکتب الاسلامیه، ص ۳۷۱.

بنابراین، شوق دیدار آن حضرت و سعادت دیدن ایشان، اهمیت بسیاری دارد؛ ولی از آن مهم‌تر، شناخت و معرفت امام است که حاصل آن، ارتباط روحی با ایشان است.

انتظار راستین

باور داشتن به انتظار راستین که اساس شخصیت یاران مهدی علیه السلام را شکل می‌دهد، پیشینه‌ای بس طولانی در تاریخ شیعه دارد. به این انتظار حیات‌بخش در فرهنگ‌ها و ادیان گذشته نیز توجه و اهتمام می‌شده است؛ ولی زمانی جهت گرفت و مصداق یافت که آخرین فرستاده‌ی الهی، بر بام نبوت بانگ برآورد و انسان‌ها را به روزگاری سراسر نور نوید داد. دنیا به پایان نرسد؛ مگر آنکه امت مرا مردی رهبری کند که از اهل بیت من است و به او مهدی می‌گویند.

اکنون قرن‌ها از آن بانگ ملکوتی می‌گذرد؛ ولی همچنان طنین دل‌نشین و امیدبخش آن ندای ملکوتی، در گوش انسان‌هاست و این بشارت بزرگ، زندگی مردمان را در عصر پایدار و بلند انتظار، با تاریخی روشن از نموده‌ها و جلوه‌های فکری و عملی، روزبه‌روز، به آن دروازه‌ی روشنایی نزدیک‌تر می‌سازد. آنچه در این رهیافت، ارزشی بس والا دارد، زمینه‌سازی برای ایجاد آن حکومت موعود است؛ اگرچه زمان برپایی آن، از اسرار الهی بوده و فقط در اراده‌ی خداوند است. انتظار به معنای چشم به راه بودن و درنگ کردن به امید پیشامدی خاص است. به بیان دیگر، کیفیتی روحی است که موجب به وجود آمدن حالت آمادگی برای چیزی می‌شود که انتظار آن را می‌کشند. ضد انتظار، یأس و ناامیدی است.

این اندیشه در فرهنگ مهدویت، بیش از هر چیز، مشتمل بر عنصر خوش‌بینی به روند کلی نظام طبیعت و سیر تکاملی تاریخ و اطمینان به آینده است و نیز طرد عنصر بدبینی درباره‌ی پایان کار بشر که طبق بسیاری

از نظریه‌ها و فرضیه‌ها، فوق‌العاده تاریک و ظلمانی است. امید و آرزوی تحقق این نوید کلی جهانی و انسانی، در روایات اسلامی «انتظار فرج» خوانده شده و عبادت، بلکه برترین عبادات، شمرده شده است. پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و ائمه علیهم السلام بر انتظار آن روز موعود و لحظه شماری در فرارسیدن حکومت حق که فقط به دست آن حضرت تشکیل می‌شود، تأکید فراوانی کرده، آن را از اصول اساسی دین‌داری شمرده و پاداش‌های بزرگی برای منتظران آن بیان کرده‌اند. از همین رو، عالمان بزرگ، انتظار را یکی از وظایف مهم مردم در عصر غیبت و عنصری اساسی در زمینه‌سازی و حفظ روحیه‌ی مناسب برای درک زمان ظهور می‌دانند و همواره مؤمنان را به رعایت این وظیفه‌ی خطیر، با گفتار و کردار، ترغیب می‌کنند. درباره‌ی انتظار فرج و ارج و اهمیت آن، احادیث فراوانی از پیشوایان معصوم علیهم السلام روایت شده است. پیامبر گرامی اسلام صلی الله علیه و آله می‌فرمایند: «برترین کارهای امت من، انتظار فرج از خدای عزوجل است.»^۱

بنابراین، انتظار از نوع عمل و کار است. امام صادق علیه السلام می‌فرمایند: «هر کس بخواهد از یاران قائم علیه السلام شود، باید منتظر باشد و با خوی‌های پسندیده عمل کند و با چنین حالی منتظر باشد. هر که بمیرد و پس از مردنش، قائم علیه السلام به پا خیزد، پاداش او همچون کسی خواهد بود که در دوران حکومت، آن حضرت را درک کرده باشد.»^۲

در احادیث فراوانی آمده است که انتظار فرج و چشم داشتن به ظهور، باید با مواظبت بر وظایف شرعی و فضایل اخلاقی همراه باشد. آمادگی برای درک ظهور حضرت مهدی علیه السلام در مفهوم انتظار نهفته است و این، کاملاً با برداشت ناصحیح از انتظار که ثمره‌اش رخوت و سستی جامعه است، متضاد خواهد بود.

۱. کمال‌الدین و تمام‌التعمه ص ۶۴۴

۲. نعمانی، غیبت، ص ۲۰۰.

خودسازی

شکی نیست که دین‌داری در عصر غیبت حضرت مهدی علیه السلام از هر زمان دیگری مشکل‌تر و طاقت‌فرساتر است. امام صادق علیه السلام از آن سوی قرن‌ها، سختی این دوران را این‌گونه تصویر کرده‌اند: «صاحب این امر را غیبتی است که در آن، هر کس از دین خود دست بردارد، همانند کسی است که با کشیدن دست خود به ساقه‌ی فتاد که بوته‌ای تیغ‌دار است، خارهای آن را بسترد.» آن حضرت مدتی سر به زیر افکندند و سپس فرمودند: «صاحب این امر، دارای غیبتی است. پس بنده‌ی خدا باید پرهیزکاری و تقوا پیشه کند و به دین خود پایدار باشد...»^۱ آزمایش‌های دینی برای همه‌ی ایمان‌آوردگان و در همه‌ی زمان‌ها، قانونی الهی است؛ اما در عصر غیبت، تمامی عوامل دست‌به‌دست هم داده و این آزمایش را خیلی سخت کرده است.

در این دوران، نگاه‌داشتن دین بسیار دشوار است و بیشتر مردم، به انگیزه‌های گوناگون، ایمان دینی خود را در زندگی از دست می‌دهند. گسترش زمینه‌های ناباوری و افزایش انگیزه‌های انحراف و گریز از دین و نیز ستیزه‌جویی‌های دشمنان با دین‌داری، از عوامل بسیار مهم این آزمایش است. آنان که در این گرداب‌های ترسناک، دین خود را حفظ می‌کنند، از شأن و رتبه‌ای بس رفیع برخوردار خواهند بود.

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمودند: «ای علی، بزرگترین مردمان در ایمان و یقین، کسانی هستند که در واپسین روزگار زندگی می‌کنند؛ پیامبرشان را مشاهده نکرده‌اند و امامشان پنهان است. پس، به سبب خواندن خطی بر روی کاغذ ایمان می‌آورند.»^۲

۱. کافی، ج ۱، ص ۳۳۵.

۲. نعمانی، غیبت، ج ۱، ص ۲۸۸.

انسان این دوران، بر خلاف انسان معاصر با پیامبر ﷺ، از تمامی دریافت‌های حسی به دور است و فقط براساس درک عقلی و تاریخی، پیامبر ﷺ و ائمه علیهم السلام را می‌شناسد و به رسالت و امامت آنان ایمان می‌آورد.

امام سجاد علیهم السلام در این باره می‌فرمایند: «به درستی که مردمان زمان غیبت مهدی ﷺ که امامتش را باور دارند و منتظر ظهور اویند، از مردمان همه‌ی زمان‌ها برترند؛ زیرا چنان عقل‌ها و فهم‌ها و شناخت آنان قوت بخشیده شده است که غیبت نزد آنان، همچون دیدن باشد... آنان به حق، اخلاص‌ورزان‌اند.»^۱

موفقیت در این آزمایش، نیازمند بینشی است که انسان دین‌دار در پرتو آن بتواند در برابر تحریف‌ها و شبهه‌ها و تردیده‌ها، دین خود را حفظ کند و با هیچ‌یک از عوامل انحراف، خلوص دینی و دین‌داری خود را در فکر و عمل از دست ندهد.

۱. نعمانی، غیبت، ج ۱، ص ۳۱۹.

A decorative, symmetrical floral frame with intricate vine and leaf patterns, containing the title text. The frame is light gray and has a dotted border.

فصل چہارم
اهداف حکومت

رشد معنویت

جهان امروز جهانی است که معنویت در آن خیلی کم‌رنگ شده و پاکی و پاکدامنی، صداقت و درستکاری، تعاون و همکاری، گذشت و ایثار و احسان نیکوکاری جای خود را به هواپرستی و شهوت رانی، دروغ و دغل بازی، خودمحوری و موقعیت جویی، خیانت و جنایت، زیاده خواهی و افزون خواهی و افزون طلبی داده است.

حکومت مهدوی در راستای زنده ساختن این بخش از وجود انسان گام برمی‌دارد و برای جان بخشیدن به آن تلاش می‌کند تا طعم شیرین حیات واقعی و زندگی حقیقی را به آدم‌های مسجود ملانک بچشاند و به همگان یادآوری کند که از ابتدا مقرر شده بود که آنان در چنان حیاتی تنفس کنند و عطر پاکی‌ها و خوبی‌ها را با مشام جان استشمام کنند؛ چنان‌که قرآن می‌فرماید: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ﴾ ای کسانی که ایمان آورده‌اید! زمانی که خدا و پیامبر، شما را به چیزی فرا خواندند که به شما حیات می‌بخشد، آنان را اجابت کنید.^۱

حاکمیت و گسترش آیین اسلام

یکی از ویژگی‌های ممتاز و بی‌نظیر حکومت مهدوی این است که همگان در آن موحد هستند و خدا (عزوجل) را به یگانگی پرستش می‌کنند و شریکی برای او قرار نمی‌دهند. پرستش حق تعالی امتیاز بزرگی است که همه مفتخر به آن هستند. مشکلی که در تمام تاریخ، به خصوص در عصر حاضر، گریبان‌گیر جوامع است، الحاد، شرک و تحریف در دین است. این کاستی خود موجب اختلاف‌ها، جنگ‌ها، هواپرستی‌ها و انحرافات بسیار و باعث دور شدن از هدف اصلی زندگی [تقرب و نزدیکی به خداوند (عزوجل)] است.

از طرفی الحاد، بی‌دینی، شرک و دین ستیزی از مشخصه‌های دیگر جوامع است که در دوران ما شکل ناپسند و خطرناکی پیدا کرده است. خود این تفکر و عقیده پیامدهای سوئی بر رشد و بالندگی انسان‌ها و افول معنویت داشته است.

براین اساس، از برکات و ثمرات جاودان حکومت مهدوی ریشه‌کن شدن بی‌دینی، اختلاف در دین، شرک و دین ستیزی و همچنین حاکمیت توحید و فراگیری دین مبین اسلام و آموزه‌های حیات‌بخش و انسان‌ساز آن است. ثمره‌ی حاکمیت اسلام، تحقق جامعه‌ی دینی و راهبری دین در رفتارها و گفتارهاست.

اجرای عدالت

یکی از واژه‌های مانوس در ذهن آدمی، واژه‌ی عدالت است. عدالت، آزادی، امنیت، آسایش، آرامش و ... از کلید واژه‌های حیات انسانی و از آرزوهای او بوده است. آدمی همواره تحقق آن‌را در تمام شئون زندگی آرزو می‌کرده است و در مقابل، دیدن ظلم و تبعیض خاطر او را آزار می‌داده است. اجرای عدالت و حق‌محوری از بارزترین اهداف حکومت مهدوی می‌باشد، اما نکته‌ی اصلی این است که اجرای این سیاست همراه با برقراری شاخص‌ها و معیارهای عدالت و آموزش‌های همگانی، به منظور سهیم شدن همگان در اجرای عدالت، مقدور است. در روایت است: «او میزان (معیار) عدالت را در همگان می‌گذارد. پس احدی به دیگری ستم روا نمی‌دارد.»^۱

«حضرتش زمین را از ظلم پیراسته می‌کند.»^۱ و «به یقین کمترین اثری از ظلم و ستم باقی نخواهد ماند.»^۲

رسول خدا ﷺ در حدیثی می‌فرماید: «مژده می‌دهم شما را به مهدی که او در امت من به هنگام اختلاف و سختی‌ها برانگیخته می‌شود. پس زمین را پُر از قسط و عدل می‌سازد؛ پس از آن که از جور و ستم پُر شده باشد. ساکنان آسمان و زمین از او راضی می‌شوند.»^۳

در خصوص معنای عدالت، برخی گفته‌اند عدالت به معنای «مساوات» است و بعضی دیگر عدالت را «قرار دادن هر چیز در جای خودش می‌دانند.» باید گفت، مساوات همه‌جا لزوماً عدالت ایجاد نمی‌کند، یعنی عدالت همیشه به معنای مساوات نیست، بلکه عدالت یعنی، هر چیز در جایگاه خود قرار گیرد. نظام طبیعت نظامی عدالت‌محور است؛ چون انسان‌ها، محتاج به کسی هستند که بتواند انسان و نیازهای جسمی و روحی او را بشناسد و تصویر واقعی او را ترسیم کند، لذا باید گفت که آن نظام جامع و جهانی که یک معصوم در رأس آن قرار گرفته، نظامی است که آن نیازها را می‌شناسد و عدالت را برای همه‌ی انسان‌ها به نحو تامّ و تمام مقرر می‌کند. وقتی این نظام عادل ایجاد شود، همه‌ی انرژی‌ها، تمام قدرتها و تمام توان انسان‌ها در راه درست و در مسیر کمال انسانیت قرار می‌گیرد.

۱. بحار الانوار، ج ۵۱، ص ۱۴۵.

۲. همان، ج ۵۲، ص ۴۷۰.

۳. معجم الاحادیث الامام المهدی (عج)، ج ۱، بنیاد معارف اسلامی، ۱۴۱۱، ص ۹۲.

A decorative, symmetrical floral frame with intricate patterns, containing the title text. The frame is centered on a horizontal line that extends across the page.

فصل پنجم
عصر ظهور؛ پیامدها و کارکردها

عصر قسط و عدل

چنانچه بیان کردیم، عدالت‌مداری و حق‌محوری از بارزترین ارکان سیاست‌های مهدوی است. در حکومت مهدوی، زمین به واسطه‌ی عدالت دوباره زنده می‌شود و مردم طعم حکومتی عادلانه را خواهند چشید؛ چنانچه امام محمد باقر (علیه السلام) در تفسیر آیه‌ی شریفه‌ی: ﴿إِعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يُوْحِي الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا﴾^۱ می‌فرمایند: «خدای تعالی زمین را به وسیله‌ی قائم زنده می‌کند، پس او در آن عدالت می‌ورزد. در نتیجه، زمین با عدالت او حیات می‌یابد، بعد از آنکه با ستم [ظالمان] مرده بود.»^۲

در این نیک شهر، مستضعفان پس از سپری کردن یک تاریخ پر مظلومیت، بر سریر پیشوایی زمین تکیه خواهند زد و این وعده‌ی الهی محقق می‌شود که فرموده است: ﴿و نُرِيدُ أَنْ نَمُنَّ عَلَى الَّذِينَ اسْتُضْعِفُوا فِي الْأَرْضِ وَ نَجْعَلَهُمْ أَئِمَّةً وَ نَجْعَلَهُمُ الْوَارِثِينَ﴾ (و خواستیم بر کسانی که در آن سرزمین فرودست شده بودند، منت نهیم و آنان را پیشوایان [مردم] و وارث [زمین] کنیم).^۳

عصر رفاه و آسایش

یکی از شروط اساسی برای رسیدن به اهداف معنوی و تکامل حقیقی انسان‌ها، مبارزه با فقر اقتصادی و فراهم آوردن زمینه‌های زندگی آبرومدانه برای همه‌ی انسان‌هاست. بنابراین، یکی از برنامه‌های حکومت مهدوی، طرح اقتصادی کارآمد برای چرخش امور مردمان سراسر جهان بشری می‌باشد. بی‌نیازی به حدی خواهد رسید که مردمان به منظور بهره‌مندی از ثواب پرداخت صدقه و انفاق، شهرهای بسیاری را پشت‌سر می‌گذارند، ولی هرگز کسی را نخواهند یافت تا به او انفاق کنند.^۴

۱. الحدید، ۱۷.

۲. بحار الانوار، ج ۵۱، ص ۵۴، و کمال‌الدین و تمام‌النعمة، ج ۲، ص ۶۶۸.

۳. قصص، ۵.

۴. نعمانی، الغیبه، ص ۱۵۰، ج ۸.

عصر امنیت و سلامتی

امنیت به کامل‌ترین صورت ممکن، خود را نشان خواهد داد؛ چرا که در آن زمان تمامی عوامل ناامنی از بین خواهد رفت. امنیت اخلاقی، اقتصادی، حقوقی، اجتماعی و خانوادگی در آن روز به اوج خود خواهد رسید، به گونه‌ای که اگر یک زن مسافت بین عراق تا شام را به تنهایی سفر کند، هیچ‌گونه خطری او را تهدید نخواهد کرد.^۱

عصر تربیت

در حکومت مهدوی، فرهنگ نیک‌خواهی و تربیت انسانی طلوع می‌کند و زیبایی‌های اخلاقی نظیر بخشش و مهرورزی می‌شکند و رذیلت‌ها، خودخواهی‌ها و تباهی‌ها در جامعه‌ی بشری دامن می‌گسترند؛ مردم با یکدیگر همیاری و همکاری می‌کنند؛ کسی بر دیگری فخر نمی‌فروشد؛ بزرگ‌تر به کوچک‌تر مهر می‌ورزد و کوچک‌تر حرمت بزرگ‌تر را پاس می‌دارد ...^۲.

عصر اتحاد و همدلی

در نیک شهر مهدوی، مردم با هم متحد و صمیمی هستند و جایی برای کینه و دشمنی نسبت به یکدیگر در دل‌های بندگان خدا (عزوجل) وجود نخواهد داشت. در آن زمان دیگر بهانه‌ای برای کینه‌توزی وجود ندارد، چرا که روزگار عدل و دادگری است و حقی از کسی ضایع نمی‌شود. بنابراین، زمینه‌ای برای دشمنی و کینه‌جویی باقی نمی‌ماند و از این رو، دل‌های مردم که تا پیش از این پراکنده و دور از هم بود، انس و الفت می‌یابد و همگان به برادری و اخوت قرآنی باز می‌گردند و مانند برادران با یکدیگر همدل و مهربان می‌شوند.

۱. خصال، ج ۲، قم: جامعه‌ی مدرسین، ۱۳۶۲، ص ۱۷۸.

۲. بحارالانوار، ج ۵۱، ص ۶۱.

امام صادق (علیه السلام) درباره‌ی روزگار سبز مهدوی می‌فرمایند: «در آن ایام، خداوند بین قلوب پریشان و پراکند، وحدت و الفت برقرار می‌کند.»^۱ ایشان در حدیث دیگری نیز می‌فرمایند: «وقتی قائم ما قیام کند، دوستی واقعی و صمیمیت حقیقی بیان می‌شود، هر نیازمندی دست می‌برد و از جیب برادر ایمانی‌اش به مقدار نیاز برمی‌دارد و برادرش او را منع نمی‌کند.»^۲

پیشرفت شگرف علوم

پیشرفت علوم در زمینه‌های مختلف، از تحولات بزرگی است که به وقوع خواهد پیوست؛ اما نکته‌ای که باید به آن توجه داشت این است که هر چند بشریت با تلاش‌های فراوان به پیشرفت‌های زیادی دست یافته است، امروزه مشاهده می‌کنیم که در هر بخشی از این پیشرفت‌ها با زیان‌ها و مشکلات جدی نیز روبه‌رو می‌باشد. طبعاً، علت اصلی این مشکلات، محدودیت علوم بشری است و در واقع، انسان گوشه‌ای از علوم را کشف کرده و گوشه‌های فراوانی از آن برای او مجهول و نامعلوم مانده است. از این رو، امام صادق (علیه السلام) می‌فرمایند: «علم و دانش بیست و هفت حرف (شعبه و شاخه) است. تمام آنچه پیامبران الهی (برای مردم) آوردند، دو حرف بیش نبود و مردم تا کنون جز دو حرف را شناخته‌اند؛ اما هنگامی که قائم ما قیام کند، بیست و پنج حرف دیگر را آشکار و در میان مردم منتشر می‌سازد و دو حرف را به آن ضمیمه می‌کند تا بیست و هفت حرف کامل و منتشر شود.»^۳

اطلاق این حدیث تمام پیشرفت‌های بشری را تا قبل از ظهور در بر می‌گیرد و هر آنچه پیشرفت حاصل شود، در قالب همان دو حرف خواهد بود؛

۱. کمال الدین، ج ۲، باب ۵۵، ص ۵۴۸، ح ۷.

۲. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۳۷۲، ح ۱۶۴.

۳. موسوعه‌ی احادیث المهدی، جمعی از نویسندگان، ج ۴، ص ۵۳.

اما این پیشرفت، در حکومت مهدوی، تا دوازده برابر رشد خواهد نمود. البته این پیشرفت وسیع و همه جانبه از منبع لایزال الهی ریشه گرفته است، پس دیگر ضرر و زبانی در پی نخواهد داشت.

پیشرفت اقتصادی

در این نیک شهر، برای اقتصاد جهان برنامه‌های جامعی تدوین شده است که براساس آن اولاً امر تولید سامان می‌یابد و از منابع طبیعی و مواهب خدایی بهترین بهره‌برداری انجام می‌شود و ثانیاً ثروت به دست آمده به شکل عادلانه بین همه‌ی طبقات توزیع می‌شود.

بهره‌وری از منابع طبیعی

رسول خدا (عزوجل) در این باره می‌فرماید: «زمین را عدل و داد فرا می‌گیرد و از آسمان بارانی می‌بارد و در نتیجه، زمین محصول خود را پدیدار می‌سازد و امت من در حکومت آن حضرت از نعمتی برخوردار می‌شوند که هرگز مانند آن را ندیده‌اند.»^۱

تمامیت زمین و امکانات آن در اختیار امام خوبان قرار می‌گیرد تا سرمایه‌ای کلان برای پی‌ریزی اقتصادی سالم فراهم شود.

توزیع عادلانه‌ی ثروت

در حکومت مهدوی، اصل عدالت به اجرا در می‌آید و همگان از حقوق انسانی و الهی خود بهره‌مند می‌شوند. امام باقر (علیه السلام) در این باره می‌فرماید: «وقتی قائم خاندان پیامبر قیام کند، اموال را به تساوی تقسیم و در میان خلق به عدالت رفتار می‌کند.»^۲

۱. بحارالانوار، ج ۵۲، ص ۳۴۵.

۲. نعمانی، الغیبه، باب ۱۳، ح ۲۶، ص ۲۴۲.

عمران و آبادانی

در آن زمان زمین‌ها سرسبز و آباد است و هیچ نقطه‌ای از آن ویران و نآباد نمی‌باشد؛ زمین، گنج‌ها و درون‌مایه‌های خود را تقدیم می‌دارد^۱ و آسمان چونان نودان باران می‌بارد و از زمین رُستنی‌های رنگارنگ از هر نوعی سر برمی‌آورد^۲ و ویرانی در هیچ‌جای جهان یافت نمی‌شود، مگر آنکه معمور و آباد می‌شود.^۳

پیشرفت قضایی

حکومت مهدوی از لحاظ قضایی نیز در مرتبه‌ی عالی قرار دارد و حضرت با آشنایی خود از همه‌ی ادیان الهی، همه‌ی آن‌ها را از عدالت خود بهره‌مند می‌سازند. حاکمیت عدل‌گستر امام مهدی علیه السلام پایان همه‌ی ظلم‌ها و حق‌کشی‌هاست. او که مظهر عدالت پروردگار (عزوجل) است، محکمه‌هایی دادگستر ایجاد می‌کند و قاضیانی صالح و مجربانی دقیق و خداترس بر آن‌ها می‌گمارد تا به هیچ‌کس در هیچ‌جای عالم کمترین ستمی نرود.

پیشرفت بهداشت

شکوفایی شگفت‌انگیز دانش‌ها، به ویژه علم بهداشت و درمان، و بهره‌گیری از آن برای گسترش سلامت در جامعه، گسترش کشاورزی و دامداری و تأمین تغذیه در حد مطلوب و همچنین تأمین بهداشت روحی با اصلاح شدن انسان‌ها از جمله عواملی است که بهداشت را در آن روزگار به میزان ایده‌آل خود می‌رساند و چنان می‌شود که وضعیت جسمی مردم دگرگون می‌شود و عمر آنها طولانی می‌گردد. دانش به گونه‌ای شگفت‌پیشرفت می‌کند که هیچ بیماری لاعلاج نمی‌ماند و بهداشت و طب رشد چشمگیری خواهد داشت. نیز، به برکت وجود حضرت، بسیاری از بیماران شفا خواهند گرفت.

۱. بحارالانوار، ج ۵۱، ص ۶۸ نیز ج ۵۲، ص ۳۲۸.

۲. همان، ص ۷۸.

۳. منتخب‌الآثر، ص ۴۸۲.

فصل ششم
مهدویت و آسیب‌های فرارو

انتظار منفعلانه

برخی انتظار را صرفاً حالتی روانی و منفعلانه می‌پندارند و نهایتِ وظیفه‌ی خود را در این رابطه، دعا برای فرج می‌پندارند و وظایف خطیری نظیر امر به معروف و نهی از منکر را بر دوش خود احساس نمی‌کنند.

پاره‌ای از نتایج این دیدگاه از این قرار است: رکود و سستی، بی‌توجهی به وضعیت جامعه، سر تسلیم فرو آوردن در مقابل بدی‌ها و ستم‌ها، بازیچه‌ی سیاست‌بازان و منحرفان شدن، مقابله با هر حرکت اصلاحی و ...

در مواجهه با چنین نگرشی باید پرسید که مگر ما در زندگی مادی و روزمره، به اندازه‌ی نیازمان در باغچه‌ها سبزه و گل نمی‌کاریم، نظم و نظافت ایجاد نمی‌کنیم. سنگ‌های مزاحم را کنار نمی‌زنیم، علف‌هرزه‌ها و میکروب‌ها و آلودگی‌ها را از خانه و اطراف خود دور نمی‌ریزیم و خود و خانواده را در روشنایی قرار نمی‌دهیم؟!

آیا در فصل سرما و پنهانی خورشید، تسلیم سرما و ویروس‌ها می‌شویم یا با آنکه توان تغییر جریان هوا و فضا را نداریم، وسیله‌ی گرمازا تهیه کرده و خود و فرزندانمان را گرم می‌کنیم: «هر کس به قدر همت خود، خانه ساخته»، حال، چگونه است که وقتی به دین و خصوصاً آموزه‌ی فراموش شده‌ی مهدویت می‌رسیم، به راحتی رفع مسئولیت می‌کنیم؛ با آنکه اگر هر فردی جمع‌های کوچک فامیلی و دوستان خود را اصلاح کند، جامعه به اصلاح می‌گراید.

علاوه بر این، معنای حدیث پیامبر ﷺ که می‌فرمایند: «خداوند به واسطه‌ی مهدی، زمین را پر از عدل و داد خواهد کرد، چنان‌که از ظلم و جور پر شده است»^۱ این است که آن حضرت هر وقت بیایند، زمین را پر از عدل می‌کنند.

۱. اعلام الوری، ص ۴۲۴.

معنای این حدیث این نیست که ایشان زمانی می‌آیند که زمین از ظلم پر شده باشد یا اینکه زمان ظهور حضرت وقتی است که هیچ‌جا اثری از حق و عدل نمانده باشد و سراسر عالم را ستم فرا گرفته باشد.

به تعبیر دیگر فساد هدف نیست؛ بلکه برای آمدن امام عصر علیه السلام، آمادگی و عطش عدالت باید پدید آید و دیدن فساد و نابسامانی‌ها، خود، انگیزه‌ی آمادگی و عدالت‌خواهی است.

جو غالب این‌گونه است که در نگاه ابتدایی، می‌گویند که همه‌جا (در ادارات، در خانه و بازار و مجامع جهانی و ...) ظلم فراوان است و عدالت و حقوق افراد و قانون رعایت نمی‌شود. اما در شب تار هم ستارگانی در آسمان هستند که می‌درخشند، نور می‌دهند و رهنمایند؛ در غیبت امام مهدی علیه السلام نیز همیشه منتظران واقعی و زمینه‌سازانی حضور دارند.

لذا، امام صادق علیه السلام می‌فرماید: «نه چنین است؛ به خدا سوگند، امر فرَج تحقق نپذیرد تا هریک از شقی (بدبخت و ستمگر) و سعید (خوب و حامی حقی) به نهایت کار خود رسند.»^۱

اولاً هیچ نهضت اصلاحی بدون زمینه‌سازی فکری و پرورش نیروهای فداکار میسر نمی‌شود؛ ثانیاً، در قیام امام موعود علیه السلام باید موقعیت خود را مشخص کرده و آن را حفظ کنیم. مبدا انقلابی را به انتظار بنشینیم که ما را نیز در ردیف ظالمان و غافلان، کیفر دهد!

ثالثاً، باید دانست که پاداش اخروی، نتیجه‌ی اعمال نیک دنیوی است؛ و این مهم، ربطی به این ندارد که انسان در زمان غیبت، عمر به سر برد یا در عصر ظهور.

افراط و تفریط در ارائه‌ی چهره‌ی مهر و قهر از حضرت مهدی علیه السلام
بعضی از افراد، به دلیل نداشتن نگاهی جامع به دین و بدون بررسی اسناد

۱. کمال‌الدین و تمام‌النعمة، ج ۲، ص ۳۴۶.

یا دلایل روایی، به شنیده‌ها و توهمات خود بسنده می‌کنند و از این‌رو، چهره‌ای قهرآمیز از امام عصر علیه السلام ارائه می‌دهند. در مقابل، گروهی دیگر از ایشان شخصیتی تصویر می‌کنند که گویا هیچ مبارزه و جهادی ندارد و همه‌ی امور را صرفاً با معجزه و کرامت حل می‌کند. هر دوی این برداشت‌ها، به وادی افراط و تفریط گراییده‌اند. امام زمان علیه السلام مطابق روایات و سیره‌ی پیشینیان صالح خویش، فردی است که برای انسان‌ها از پدر و مادر مهربان‌تر است: «یکون... أشْفَقَ عَلَيْهِمْ مِنْ آبَائِهِمْ وَأُمَّهَاتِهِمْ و...»^۱ این مهربان بودن ولی خدا، همچون مهر خداوند کریم، حکمتی بزرگ دارد؛ او به مانند طبیعی حاذق است که تیغ جراحی‌اش تنها پس از به کار بردن انواع مداواها و سودمند نیفتادن آن‌ها، به کار درمان دردهای بشر می‌آید.

طرح موضوعات غیر ضروری

عده‌ای با طرح مباحثی غیر مفید یا کم‌ثمر، مانند نحوه‌ی ازدواج یا چگونگی مسکن و تعداد فرزندان حضرت، اذهان افراد را از وظایف فردی و اجتماعی خویش نسبت به امام و نیز زمینه‌سازی لازم برای ظهور ایشان، دور می‌سازند. البته این پرسش‌ها پاسخ مناسب خود را می‌طلبند، ولی آنجا که لازمه‌ی غیبت، مخفی بودن است و با توجه به ابهام موجود در روایات، نمی‌توان به طور قطع نظریه‌ای در این باره مطرح ساخت؛ با این حال، عده‌ای هم خویش را بر این امور قرار داده و از مسائل واقعی و اصلی غافل مانده‌اند.

تعجیل و شتابزدگی

شتابزدگی آفت دیگری است که دامن برخی افراد را گرفته است. نزدیک شمردن ظهور، مهیای ظهور بودن و کوشش برای زمینه‌سازی ظهور، بسیار

۱. شیخ صدوق، من لا یحضره الفقیه، ج ۴، ص ۱۸؛ شیخ صدوق، عیون أخبار الرضا (ع)، ج ۱، ص ۲۱۳.

مفید است، اما نباید در این راه شتابزده بود. شتابزدگی ناشی از درک نکردن حکمت و مصلحت خدا (عزوجل) در این امر است و گاه، یأس و ناامیدی افراد از ظهور حضرت یا گرایش آنان به شیادان و مدعیان دروغین را موجب می‌شود. امام جواد^{علیه السلام} در این باره می‌فرماید: «... در زمان غیبت، عجله‌کنندگان و شتابزدگان در امر ظهور، هلاک شوند و اهل تسلیم و صبر نجات یابند.»^۱ نیز، از پیامبر^{صلی الله علیه و آله} روایت است که فرمودند: «خوشا به حال صابران در دوره‌ی غیبت او و استواران در محبت او...»^۲

تب ملاقات‌گرایی

متأسفانه، افراد زیادی تمام هم‌خویش را در دیدار با امام زمان^{علیه السلام} خلاصه کرده‌اند و دیگران نیز همین را القا می‌کنند؛ گویا شیعه هیچ وظیفه‌ای جز دیدار امام ندارد! غافل از اینکه آنچه مهم است، عنایت و رضایت امام است و گرنه، در قرون اولیه‌ی اسلام نیز بسیاری امام زمان خویش را دیدند و بر روی ایشان شمشیر کشیدند. دیدار امر مطلوبی است، اما آنچه مهم است و ویژگی منتظران آن امام نازنین است، انجام دادن وظایفی است که برای شیعه‌ی منتظر در نظر گرفته‌اند. تذکر دیگر اینکه نباید فراموش کرد که دوران، دوران غیبت است و قرار نیست همه به خدمت امام مهدی^{علیه السلام} برسند.

۱. کمال‌الدین، ۲/۲۷۸، باب ۳۶: «یهلک فیها المستعجلون و ینجو فیها المسلمون.»

۲. بحارالانوار، ۵۲/۱۴۳، «طبی للصابرین فی غیبتہ، طوبی للمتقین علی محبتہ، الذین وصفهم الله فی کتابه و قال: هدی للمتقین

الذین یؤمنون بالغیب.»

A decorative, symmetrical floral frame with intricate scrollwork and vine patterns, containing the chapter title. The frame is light gray and has a dotted border.

فصل هفتم
پرسش و پاسخ مهدوی

آیا به جز مسلمانان، ادیان و ملل دیگر نیز به ظهور منجی و مصلح جهانی اعتقاد دارند؟

اعتقاد به ظهور منجی و مصلح جهانی عقیده‌ای عمومی و فراگیر است و بیشتر ادیان موجود بر آن اند که در واپسین دوره‌ی تاریخ، «نجات دهنده‌ای» ظهور خواهد کرد و جامعه‌ای پر از صلح، عدالت و معنویت بنیان می‌نهد. محمدامین زین‌الدین می‌گوید: «شکی نیست که اعتقاد به اصلاح جامعه از وضعیت موجود، از ابتدای تاریخ بشر در ذهن مردم وجود داشته است و از عقاید اختصاصی دین اسلام نیست؛ زیرا در ادیان آسمانی قبل از ظهور اسلام مشاهده می‌کنیم که همگی خبر از وقوع این حقیقت داده‌اند و حتی صفات مصلح و راهکارهای اصلاحی او را نیز بیان کرده‌اند، گرچه نام او را مهدی و دعوت اصلاحی او را به نام مهدویت نگذاشته‌اند... این عقیده و فکر حتی به ادیان دیگر از قبیل زردشتی و برهمنی و ... نیز سرایت کرده است.»^۱

آیا اهل سنت به امام مهدی علیه السلام اعتقاد دارند؟

آری، اهل سنت هم مثل شیعه به امام مهدی علیه السلام اعتقاد دارند: ابن حجر عسقلانی می‌نویسد: «تواترت الاخبار بان المهدی من هذه الامه و ان عیسی بن مریم سینزل و یصلی خلفه» (براساس اخبار متواتر، حضرت مهدی علیه السلام از این امت (اسلام) است و عیسی بن مریم نیز فرود خواهد آمد و پشت سر آن حضرت نماز خواهد خواند)^۲ همچنین در آثاری نظیر صواعق محرقة، شرح مقاصد و منابع دیگر اهل سنت به این امر اشاره شده است.

چگونه ممکن است کودکی به مقام امامت نائل شود؟

یکی از شبهاتی که درباره‌ی امام مهدی علیه السلام در گذشته و حال طرح شده،

۱. احمد امین، فی حدیث المهدی و المهدیه، بیروت: موسسه النعمان، ۱۴۱۳، ص ۱۱.

۲. فتح الباری، ج ۵ ص ۳۶۲.

آن است که چگونه ممکن است کودکی به مقام امامت نائل شود و چگونه می‌توان او را صاحب ولایت دانست؛ در حالی که در فقه مذاهب اسلامی، به کودک نابالغ حق هیچ‌گونه ولایت و تصرفی نداده‌اند.

پاسخ کوتاه این شبهه این است که امامت موضوع فرعی و تکلیف فردی نیست؛ بلکه موضوعی اعتقادی و بنیادی است و در گفتمان امامت، نصب و تعیین امام فعل خداوند می‌باشد.

دیگر آنکه این پدیده در میان پیامبران و امامان گذشته نیز سابقه داشته است؛ به طور مثال، خداوند به حضرت عیسی علیه السلام در کودکی، کتاب و حکمت عطا کرده است.

قرآن راجع به حضرت یحیی علیه السلام می‌فرماید: ﴿وَآتَيْنَاهُ الْحُكْمَ صَبِيًّا﴾^۱ حضرت جواد علیه السلام در هشت سالگی و امام هادی علیه السلام در نه سالگی به مقام امامت رسیده‌اند. در تاریخ امامت شیعه، اگر امامانی در سنین کودکی ادعای امامت را طرح کردند، در علم و عمل و گفتار خود، آنچه را هماهنگ با مقتضای امامت بود، بروز دادند و هرگز در انجام دادن وظایف امامت دچار مشکل نشدند و در مواجهه با مخاطبانی که در صدد آزمودنشان بودند، در بن بست علمی قرار نگرفتند؛ لذا معلوم می‌شود که امامت میراثی است آسمانی برای جمعی از بندگان برگزیده و مسئله‌ی سن در آن مطرح نیست، همچنان که در رسالت و پیامبری هم حکم الهی به کودکی، چون یحیی بن زکریا و نبوت به عیسی علیه السلام اعطا می‌شود: ﴿يَا يَحْيَى خُذِ الْكِتَابَ بِقُوَّةٍ وَآتَيْنَاهُ الْحُكْمَ صَبِيًّا﴾

فواید امامی که صدها سال از دیده‌ها پنهان بوده و امکان دسترسی به او وجود ندارد، چیست؟

امام مهدی علیه السلام دو غیبت دارند: نخست، غیبت صغری یا کوتاه مدت که بعد از شهادت امام حسن عسگری علیه السلام در ۸ ربیع‌الاول ۲۶۰ ق، حدود پنج سالگی حضرت آغاز شد و تا سال ۳۲۹ ق ادامه یافت.

در این دوره، شیعیان می‌توانستند به وسیله‌ی سفیران چهارگانه با آن حضرت مرتبط باشند.

شیعیان به‌وسیله‌ی این چهار تن نایب خاص می‌توانستند در دوران غیبت صغری، با حضرت مهدی علیه السلام در ارتباط باشند و مشکلات خود را به آن امام همام برسانند و پاسخ‌های لازم را دریافت کنند.

این چهار تن عبارت‌اند از: جناب عثمان بن سعید عمری، محمد بن عثمان بن سعید عمری، حسین بن روح نوبختی و علی بن محمد سمري که با رحلت او، باب نیابت خاص بسته شد.

پس از آن، غیبت کبری آغاز شد که از سال ۳۲۹ ق تا کنون استمرار یافته است و پایانش بر کسی جز خداوند آشکار نیست.

در این دوره، سفیر و نایب خاصی برای آن حضرت نیست و راه ارتباط رسمی و آشکار برای مردم وجود ندارد و بر آن‌هاست که از نواب عام امام علیه السلام یعنی از فقهای پارسا و خویشتن‌دار پیروی کنند.

در هر حال، زندگی مخفیانه آن حضرت بدین معناست که دور از چشم مردمان، ولی در زیر همین آسمان کبود به سر می‌برد.

اگر رابطه‌ای هم برقرار شود، اغلب، ناشناخته می‌ماند و دیدارهایش با شیعیان فقط به اذن خداست.

دوران غیبت کبری امام معصوم علیه السلام دوران آماده نبودن وضعیت سیاسی و اجتماعی جامعه‌ی اسلامی برای پذیرش وجود علنی و آشکار امام معصوم علیه السلام است. این پرسش به‌طور جدی طرح می‌شود که چه فایده‌ای برای امام‌گایی است که

صدها سال از دیده‌ها پنهان بوده و امکان دسترسی به او وجود ندارد؟ چه اشکالی دارد به آن مهدی معتقد شویم که در آخرالزمان و نزدیک عصر ظهور متولد شود و به‌طور طبیعی، برای عهده‌دار شدن وظیفه‌ی خطیر الهی خود مهیا شود؟ در پاسخ این پرسش باید گفت: اول اینکه موضوع حیات و غیبت مهدی علیه السلام تابع دلایل خود بوده و چون این معنا به اثبات رسد، باید به تمام لوازم آن پایبند بود. شایان ذکر است که استثنایی بودن مسئله‌ی غیبت و عمر طولانی، نمی‌تواند مانع از پذیرش واقعیتی باشد که با دلایل گوناگون به اثبات رسیده است؛ دوم اینکه فواید امام غایب، مانند بسیاری از مسائل اسرار آمیز دیگر، آن‌چنان با اسرار و حکمت‌های الهی در آمیخته که شاید نتوان همه‌ی ابعاد آن را کشف کرد. روایات انبوهی بر این دلالت دارد که خداوند زمین را هرگز بدون حجت رها نمی‌کند که اگر چنین شود، نظام عالم مختل شده و زمین اهلش را فرو می‌برد؛ بر این اساس، این روایات را هرگز نمی‌توان نادیده انگاشت. طبق این روایات، فیض وجود امام حتی در حالت غیبت هم بر گستره‌ی تکوین و اهل زمین استمرار می‌یابد و این از فواید بسیار مهم امام غایب علیه السلام است. افزون بر این، فواید دیگری برای عقیده به امام حئی می‌توان تصور کرد؛ از جمله اینکه ایمان به امامی که هر لحظه امید به قیام و ظهور او می‌رود، شخص را در حالتی از آمادگی تام قرار می‌دهد که با جدیت فراوان، در راه اهداف و مقاصد دین استقامت ورزد و سخت‌کوشانه در راه اصلاح کار خود و جهان پیرامون بکوشد.

همچنین عقیده به حیات مهدی علیه السلام مهم‌ترین پشتوانه‌ی روحی منتظران است تا با احساس امید، مسئولیت‌های دینی و اجتماعی خود را انجام دهند؛ نومیدی و سرخوردگی را از درون بزدایند و هر لحظه در انتظار فرج موعود علیه السلام باشند.

مسئله طول عمر حضرت مهدی علیه السلام چگونه توجیه پذیر است؟

آیت‌الله جوادی آملی در پاسخ به این سوال به دو نکته اشاره می‌کند: حیات طولانی امام زمان علیه السلام برخلاف عادت است، اما برخلاف عادت نیست؛ به این معنا که به طور عادی کسی نمی‌تواند، هزار سال یا ده‌هزار سال عمر کند، اما به صورت غیر عادی (خرق عادت) این کار ممکن است. اگر بدانیم انسان چیست و چه کسی بدن او را اداره می‌کند، اصلاً چنین پرسش‌هایی مطرح نمی‌شود. ایشان برای تبیین این مسئله در ضمن مثالی می‌گویند: «بنده زمانی به دندان‌پزشک محترمی مراجعه کردم. او می‌گفت دندان‌های بعضی صد سال سالم می‌ماند و نمی‌پوسد؛ ولی اگر فولاد صد سال شب و روز کار کند، فرسوده می‌شود؛ چون اگر فولاد و آهن فرسوده شود، دیگر چیزی جانشین آن نمی‌شود؛ اما دندان انسان هر روز عوض می‌شود و هر روز سلول‌های جدیدی جای سلول‌های مرده و قدیمی را می‌گیرد.» از این‌رو، همه ذرات بدن در حرکت و تعویض‌اند و روح، همه حرکات این ذرات را تحت کنترل دارد. حال اگر روح انسان کاملی، برخلاف عادت (نظم عادی)، بهترین سلول‌ها را جانشین کند و دقیق‌ترین کنترل‌ها را بر قسمت‌های مختلف بدن داشته باشد، یک انسان کامل می‌تواند، میلیون‌ها سال زنده بماند و این مطلب، امری است که در علم پزشکی امروز هم ثابت شده است. خلاصه این‌که اگر کسی روح و سلطه آن را بر بدن خود بشناسد و حرکات و تعویض ذرات بدن را تحت کنترل روح بداند و همچنین مقداری با حکمت و عرفان آشنا شود، اصلاً این اشکال برای او مطرح نمی‌شود که چطور یک انسان می‌تواند یک یا دو هزار سال یا بیشتر عمر کند.

اگر پیوند روح با خالق جهان هستی به اندازه‌ای بود که قدرت خاصی مافوق قدرت افراد عادی یافت، بی‌تردید می‌تواند همان‌طور که بدن خود را می‌گرداند، خارج از بدن خود را نیز اداره کند؛ زیرا خارج از روح او هم حکم بدن او را دارد. از نگاه تاریخی نیز باید گفت که در تاریخ، معمرین (دراز عمر)

فراوانی بوده‌اند که هر یک چند برابر افراد معمولی زمان خویش، زیسته‌اند؛ روشن‌ترین و در عین حال مستندترین آن حضرت نوح (علیه السلام) است. قرآن تصریح می‌کند که وی ۹۵۰ سال فقط پیامبر بوده است و حتماً عمر ایشان بیش از این بوده است. داستان خضرِ نبی نیز مصداقی از این اصل کلی است.

مرکز حکومت حضرت مهدی (عج) در کجا قرار دارد؟

مرکز حکومت مهدوی، شهر تاریخی کوفه می‌باشد و کوفه در آن زمان اهمیت جهانی و بین‌المللی پیدا می‌کند. شواهد روایی در این خصوص بسیار است که ما در این مقام به برخی از آن‌ها اشاره می‌کنیم:

امام صادق (علیه السلام) در ضمن روایتی طولانی در باب مهدویت فرمودند: «مرکز حکومت او شهر کوفه و محل قضاوت ایشان مسجد بزرگ کوفه است.»^۱ حضرت علی (علیه السلام) نیز می‌فرمایند: «گویا شیعیانم را در مسجد کوفه می‌بینم که خیمه زده‌اند و قرآن را همان‌گونه به مردم یاد می‌دهند که نازل شده است.»^۲

مدت حکومت امام زمان (عج) تا کی ادامه خواهد داشت؟

پس از قیام قائم (عج)، وعده‌ی الهی تحقق می‌یابد و حکومت خوبان که با فرمانروایی حضرت مهدی (عج) آغاز می‌شود تا پایان عمر دنیا ادامه خواهد یافت و دیگر روزگار ظلم و ظالمین تکرار نخواهد شد.

پیامبر اسلام (ص) این دوران را چنین توصیف می‌کنند که خداوند متعال (عزوجل) فرموده است: «پس از آن که مهدی (عج) به حکومت رسید، دولت او را دوام خواهیم بخشید و پیوسته تا قیامت، روزگار و حاکمیت زمین را در دست اولیاء و دوستان خود دست‌به‌دست خواهیم کرد.»^۳

۱. بحارالانوار، ج ۵۳، ص ۱۱.

۲. بحارالانوار، ج ۵۲، ص ۳۶۲، ح ۱۳۹.

۳. کمال‌الدین، ج ۱، ص ۲۵۶.

تعداد یاران اصلی حضرت مهدی علیه السلام چند نفر می‌باشند؟

یاران حضرت مهدی علیه السلام که ۳۱۳ نفر هستند،^۱ با حضور خود فرمان موعود را لبیک می‌گویند و گرد آفتاب وجودش حلقه می‌زنند تا در رکاب او وعده‌ی الهی را تحقق بخشند و حاکمیت دولت اهل بیت علیهم السلام را بر جهان بگسترانند. یاوران حضرت مهدی علیه السلام از نژاد خاص، قبیله‌ای با سابقه یا کشوری معروف گزینش نمی‌شوند، زیرا این نهضت قیامی عدالت‌گسترانه است و در راستای تحقق اسلام ناب، نژادپرستی در آن جایی ندارد. یاران امام زمان علیه السلام از سراسر جهان و دورترین شهرها و به تعبیر روایات، از «اقالیم الارض» (کشورهای روی زمین)^۲ و «اقصى البلاد» (از دورترین نقاط عالم)^۳ گرد هم می‌آیند. البته به جز ۳۱۳ یار اصلی، انسان‌های مؤمن و لایق دیگری نیز در زمره‌ی اصحاب عمومی مهدی علیه السلام خواهند بود.

چند نفر از یاران اصلی امام زمان علیه السلام زن هستند؟

زنان متعهد، در تاریخ، نقش چشمگیری در حماسه‌ها و قیام‌ها داشته‌اند و پیام‌آور حضور توأم با عزت و عفت بوده‌اند. وجود پنجاه زن جوان در میان ۳۱۳ یار امام زمان علیه السلام حکایتگر جایگاه ویژه‌ی آنان در عصر ظهور است. امام باقر علیه السلام می‌فرمایند: «سوگند به خدا، سبید و سیزده نفر، بی‌وعده‌ی پیشین، گرد می‌آیند و در میان آنان پنجاه زن هست.»^۴

بی‌شک، کارآمدی زنان در عرصه‌هایی جلوه می‌نماید که با سرشت و طبیعت ایشان سازگار باشد. از این رو، سرپرستی و انجام دادن امور بهداشت و درمان را می‌توان یکی از کارکردهای آنان نام برد.

۱. سیدین طلوس، الملاحم و الفتن فی ظهور الغائب المنتظر، قم: شریف رضی، ۱۳۷۰ش، ص ۱۴۸.

۲. محمدبن ابراهیم نعمانی، الغیبة للنعمانی، تهران: صدوق، ۱۳۹۷ق، ص ۳۱۹.

۳. قطب راوندی، الخرائج و الجرائح، ج ۳، قم: مدرسه‌ی امام مهدی (عج)، ۱۴۰۹ق، ص ۱۱۶۶.

۴. العیاشی، ج ۱، ص ۶۴.

رهنمود:

وظایف منتظران از منظر حضرت امام خمینی (رحمة الله علیه)
و رهبر معظم انقلاب (مد ظله العالی)

انتظار فرج، انتظار قدرت اسلام است

ما همه انتظار فرج داریم و باید در این انتظار خدمت کنیم. انتظار فرج، انتظار قدرت اسلام است و ما باید کوشش کنیم تا قدرت اسلام در عالم تحقق پیدا کند و مقدمات ظهور این شاءالله تهیه بشود.

صحیفه امام؛ ج ۸، ص ۳۷۴

انتظار همراه با عمل

اینطور نیست که حالا که ما منتظر ظهور امام زمان سلام الله علیه هستیم، پس دیگر بنشینیم در خانه‌هایمان، تسبیح را دست بگیریم و بگوییم: عَجَلِ علی فرجه، عَجَلِ با کار شما باید تعجیل بشود، شما باید زمینه را فراهم کنید برای آمدن او؛ و فراهم کردن اینکه مسلمین را با هم مجتمع کنید، همه با هم بشوید، این شاءالله ظهور می‌کند ایشان.

صحیفه امام؛ ج ۱۸، ص ۲۶۹

با انتظار تنها نمی‌شود

این چیزی که ما در این وقت، در این عصر وظیفه داریم، این مهم است. همه انتظار داریم وجود مبارک ایشان را؛ لکن با انتظار تنها نمی‌شود؛ بلکه با وضعی که بسیاری دارند، انتظار نیست. ما باید ملاحظه‌ی وظیفه‌ی فعلی شرعی - الهی خودمان را بکنیم و باکی از هیچ امری از امور نداشته باشیم. کسی که برای رضای خدا این شاءالله مشغول انجام وظیفه است، توقع این را نداشته باشد که مورد قبول همه است، هیچ امری مورد قبول همه نیست.

صحیفه امام؛ ج ۱۹، ص ۲۴۶

حقیقت انتظار

ما آن وقتی می‌توانیم حقیقتاً منتظر به حساب بیاییم که زمینه را آماده کنیم. برای ظهور مهدی موعود ارواحنافداه زمینه باید آماده بشود؛ و آن عبارت از عمل کردن به احکام اسلامی و حاکمیت قرآن و اسلام است. اولین قدم برای حاکمیت اسلام و برای نزدیک شدن ملت‌های مسلمان به عهد ظهور مهدی موعود ارواحنافداه، به‌وسیله‌ی ملت ایران برداشته شده است؛ و آن،

ایجاد حاکمیت قرآن است.

بیانات رهبر معظم انقلاب (مد ظله العالی) در دیدار به مناسبت میلاد حضرت مهدی علیه السلام ۱۳۷۶/۰۹/۲۵

تأثیر اعتقاد به ظهور حضرت

ملتی که به خدا معتقد و مؤمن و متکی است و به آینده امیدوار است و با پرده نشینان غیب در ارتباط است؛ ملتی که در دلش خورشید امید به آینده و زندگی و لطف و مدد الهی می‌درخشد، هرگز تسلیم و مرعوب نمی‌شود و با این حرفها، از میدان خارج نمی‌گردد. این، خصوصیت اعتقاد به آن معنویت مهدی علیه آف التَّحِیَّةِ وَالثَّنَاءِ است. عقیده به امام زمان، هم در باطن فرد، هم در حرکت اجتماع و هم در حال و آینده، چنین تأثیر عظیمی دارد. این را باید قدر دانست.

بیانات رهبر معظم انقلاب (مد ظله العالی) در دیدار روز میلاد پرپرکت حضرت ولی عصر علیه السلام ۱۳۷۴/۱۰/۱۷

فقط نشستن و اشک ریختن فایده ندارد

امام زمان ارواحنفاده با اقتدار و قدرت و تکیه بر توانایی‌ای که ایمان والای خود او و ایمان پیروان و دوستانش، او را مجهز به آن قدرت کرده است، گریبان ستمگران عالم را می‌گیرد و کاخهای ستم را ویران می‌کند. درس دیگر اعتقاد به مهدویت و جشنهای نیمه‌ی شعبان برای من و شما این است که هر چند اعتقاد به حضرت مهدی علیه السلام ارواحنفاده یک آرمان والاست و در آن هیچ شکی نیست؛... اما این آرمانی است که باید به دنبال آن عمل بیاید. انتظاری که از آن سخن گفته‌اند، فقط نشستن و اشک ریختن نیست.

بیانات رهبر معظم انقلاب (مد ظله العالی) در دیدار اقشار مختلف مردم به مناسبت نیمه‌ی شعبان در مصالای تهران ۱۳۸۱/۰۷/۳۰

ما باید خود را برای سربازی امام زمان علیه السلام آماده کنیم

انتظار به معنای این است که ما باید خود را برای سربازی امام زمان آماده

کنیم.. سرباز منجی بزرگی که می‌خواهد با تمام مراکز قدرت و فساد بین‌المللی مبارزه کند، احتیاج به خودسازی و آگاهی و روشن‌بینی دارد... ما نباید فکر کنیم که چون امام زمان خواهد آمد و دنیا را پر از عدل و داد خواهد کرد، امروز وظیفه‌ای نداریم؛ نه، بعکس، ما امروز وظیفه داریم در آن جهت حرکت کنیم تا برای ظهور آن بزرگوار آماده شویم. اعتقاد به امام زمان به معنای گوشه‌گیری نیست. ...امروز اگر ما می‌بینیم در هر نقطه‌ی دنیا ظلم و بی‌عدالتی و تبعیض و زورگویی وجود دارد، اینها همان چیزهایی است که امام زمان برای مبارزه با آنها می‌آید. اگر ما سرباز امام زمانیم، باید خود را برای مبارزه با اینها آماده کنیم.

بیانات رهبر معظم انقلاب (مد ظله العالی) در دیدار اقشار مختلف مردم به مناسبت نیمه‌ی شعبان در مصالای تهران ۱۳۸۱/۰۷/۳۰

معنی انتظار فرج

معنای انتظار فرج به عنوان عبارة آخرای انتظار ظهور، این است که مؤمن به اسلام، مؤمن به مذهب اهل‌بیت (علیهم‌السلام) و وضعیتی را که در دنیای واقعی وجود دارد، عقده و گره در زندگی بشر می‌شناسد... امام زمان (عجل‌الله‌تعالی‌فی‌فرجه‌الکبری) برای این که فرج برای همه‌ی بشریت به وجود بیاورد، ظهور می‌کند که انسان را از فروبستگی نجات بدهد؛ جامعه‌ی بشریت را نجات بدهد؛ بلکه تاریخ آینده‌ی بشر را نجات بدهد. انتظار فرج یعنی قبول نکردن و رد کردن آن وضعیتی که بر اثر جهالت انسانها، بر اثر اغراض بشر بر زندگی انسانیت حاکم شده است. این معنی انتظار فرج است.

بیانات رهبر معظم انقلاب (مد ظله العالی) در دیدار اقشار مختلف مردم به مناسبت نیمه‌ی شعبان ۱۳۸۴/۶/۲۹

اعتقاد به مهدویت منشاء امید

چند خصوصیت در این عقیده‌ی مهدویت هست، که این خصوصیات برای هر ملتی، در حکم خون در کالبد و در حکم روح در جسم است. یکی، امید است. گاهی اوقات دستهای قلدر و قدرتمند، ملتهای ضعیف را به جایی می‌رسانند

که امیدشان را از دست می‌دهند. وقتی امید را از دست دادند دیگر هیچ اقدام نمی‌کنند، می‌گویند چه فایده‌ای دارد؟ ما که دیگر کار از کارمان گذشته است، با چه کسی دربیفتیم؟ چه اقدامی بکنیم؟ برای چه تلاش بکنیم؟ ما که دیگر نمی‌توانیم! اعتقاد به مهدویت، به وجود مقدس مهدی موعود ارواحنا فدا، امید را در دلها زنده می‌کند. هیچ وقت انسانی که معتقد به این اصل است، ناامید نمی‌شود. چرا؟ چون می‌داند یک پایان روشن حتمی وجود دارد، برو برگرد ندارد. سعی می‌کند که خودش را به آن برساند.

بیانات رهبر معظم انقلاب (مد ظله العالی) در دیدار اقشار مختلف مردم به مناسبت میلاد حضرت مهدی (عج) ۱۳۸۱/۹/۲۵

بزرگترین وظیفه‌ی منتظران

بزرگترین وظیفه‌ی منتظران امام زمان این است که از لحاظ معنوی و اخلاقی و عملی و پیوندهای دینی و اعتقادی و عاطفی با مؤمنین و همچنین برای پنجه درافکندن با زورگویان، خود را آماده کنند. کسانی که در دوران دفاع مقدس، سر از پا نشناخته در صفوف دفاع مقدس شرکت می‌کردند، منتظران حقیقی بودند. کسی که وقتی کشور اسلامی مورد تهدید دشمن است، آماده‌ی دفاع از ارزشها و میهن اسلامی و پرچم برافراشته‌ی اسلام است، می‌تواند ادعا کند که اگر امام زمان بیاید، پشت سر آن حضرت در میدانهای خطر قدم خواهد گذاشت. اما کسانی که در مقابل خطر، انحراف و چرب و شیرین دنیا خود را می‌بازند و زانوانشان سست می‌شود؛ کسانی که برای مطامع شخصی خود حاضر نیستند حرکتی که مطامع آنها را به خطر می‌اندازد، انجام دهند؛ اینها چطور می‌توانند منتظر امام زمان به حساب آیند؟ کسی که در انتظار آن مصلح بزرگ است، باید در خود زمینه‌های صلاح را آماده سازد و کاری کند که بتواند برای تحقق صلاح بایستد.

بیانات رهبر معظم انقلاب (مد ظله العالی) در دیدار اقشار مختلف مردم به مناسبت نیمه‌ی شعبان در مصالای تهران ۱۳۸۱/۰۷/۳۰

مسابقه فرهنگی چشم به راه

- * سوالات از متن موجود طرح شده است و افراد بالای ۱۲ سال می توانند در این مسابقه شرکت نمایند.
- * برای شرکت در مسابقات فرهنگی، به روش های زیر می توانید اقدام کنید:
 ۱. مراجعه به بخش مسابقات پرتال جامع آستان قدس رضوی به نشانی:
www.aqr.ir
 ۲. ارسال پیامک به سامانه ی ۳۰۰۰۸۰۲۲۲۲
- * برای شرکت در مسابقه از طریق پیامک کافی است شماره ی گزینه های صحیح سوالات را به صورت یک عدد پنج رقمی از چپ به راست، پس از ذکر نام مسابقه، به همراه نام، نام خانوادگی، سن، جنسیت (مرد-زن)، تحصیلات و شهر به سامانه ۳۰۰۰۸۰۲۲۲۲ پیامک نمایید.
- مثال: چشم به راه ۱۴۲۳۲ مبینا عبداللهی ۱۷ زن دیپلم کلات
- * هر فرد فقط یک بار می تواند در مسابقه شرکت نماید. پیامک های تکراری حذف خواهد شد.
- * آخرین مهلت شرکت در مسابقه، جمعه ششم تیرماه ۱۳۹۳ می باشد.
- * روزانه به بیش از چهل نفر از برندگان، هدایای فرهنگی به صورت حضوری تقدیم می گردد.
- * قرعه کشی به صورت روزانه انجام می شود و نتیجه قرعه کشی از طریق همین سامانه به اطلاع برندگان خواهد رسید.
- تذکر: مطالب، نظرات و پیشنهادهای خود را در پیامک جداگانه ای ارسال نمایید.

تلفن تماس: ۲۰۰۲۵۶۹ - ۰۵۱۱

این متن حاوی آیات قرآن و اسماء متبرکه می باشد؛
شایسته است در حفظ حرمت آن کوشا باشیم.

سؤال های کتاب چشم به راه

سؤال اول: آیه ی پنجم سوره ی مبارکه ی قصص، بر کدام گزینه دلالت دارد؟

۱. اهمیت شناخت و معرفت به امام زمان علیه السلام.
۲. مواظبت بر وظایف شرعی و فضایل اخلاقی و تلاش برای زمینه سازی حکومت موعود.
۳. سختی و طاقت فرسای بودن دین داری در عصر غیبت.
۴. تحقق وعده ی الهی بر پیشوایی و به ارث رسیدن زمین به مستضعفین.

سؤال دوم: «امر فرج تحقق نپذیرد تا هریک از شقی (بدبخت و ستمگر) و

سعید (خوب و حامی حق) به نهایت کار خود رسند.» این فرمایش از کدام امام معصوم علیه السلام نقل شده است؟

۱. امام صادق علیه السلام
۲. امام کاظم علیه السلام
۳. امام هادی علیه السلام
۴. امام حسن عسکری علیه السلام

سؤال سوم: چند نفر از یاران اصلی حضرت مهدی علیه السلام رازانان تشکیل می دهند؟

۱. ۱۳ نفر
۲. ۳۰ نفر
۳. ۴۰ نفر
۴. ۵۰ نفر

سؤال چهارم: امامت حضرت مهدی علیه السلام در دوران کودکی، با به مقام رسالت رسیدن کدام پیامبران الهی شباهت دارد؟

۱. حضرت یعقوب و حضرت عیسی علیهما السلام

۲. حضرت عیسی و حضرت یوسف علیهما السلام

۳. حضرت یحیی و حضرت عیسی علیهما السلام

۴. حضرت یحیی و حضرت یعقوب علیهما السلام

سؤال پنجم: طبق متن مسابقه فرهنگی «چشم به راه»، کدام گزینه درست نیست؟

۱. بیشتر ادیان الهی به ظهور منجی و مصلح جهانی اعتقاد دارند.

۲. حیات طولانی امام زمان علیه السلام برخلاف عادت است، اما برخلاف علیت نیست.

۳. اولین قدم برای قرار گرفتن در صف یاران حضرت مهدی علیه السلام، اطاعت کامل از دستورات ایشان است.

۴. کسانی که در دوران دفاع مقدس، سرازپا نشناخته، در صفوف دفاع مقدس شرکت می کردند، منتظران حقیقی بودند.